

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ *

THE APPLICATION OF BUSINESS ADMINISTRATION THEORY

พงศ์ศิริ คำชันแก้ว

Pongsiri Kamkankaew

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

Faculty of Business Administration, North-Chiang Mai University, Thailand

Corresponding Author's Email: Kpongsiri85@gmail.com

วันที่รับบทความ : 26 เมษายน 2568; วันแก้ไขบทความ 28 เมษายน 2568; วันตอบรับบทความ : 30 เมษายน 2568

Received 26 April 2025; Revised 28 April 2025; Accepted 30 April 2025

บทคัดย่อ

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูงและพลวัตทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง บทความนี้มุ่งนำเสนอการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจในบริบทขององค์กรธุรกิจ โดยวิเคราะห์ความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจและการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ซึ่งทฤษฎีการบริหารธุรกิจช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและสร้างความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการและการพัฒนาความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว ดังนั้นการนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมต้องอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร การปรับใช้แนวคิดให้สอดคล้องกับโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรและการใช้แนวทางเชิงระบบในการกำหนดกลยุทธ์ ทั้งนี้ความสามารถในการบูรณาการทฤษฎีเข้ากับกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและการเติบโตขององค์กรธุรกิจในอนาคต

Citation:

* พงศ์ศิริ คำชันแก้ว. (2568). การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(2), 1132-1163.

Pongsiri Kamkankaew. (2025). The Application Of Business Administration Theory.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 1132-1163.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

คำสำคัญ: การบริหารธุรกิจ, ทฤษฎี, การใช้ทฤษฎี

Abstract

Business administration theory serves as a conceptual framework that enables organizations to effectively implement strategies in a highly competitive environment with continuously evolving economic dynamics. This article aims to present the application of business administration theory in the context of business organizations by analyzing its definition, the relationship between social science theories and business administration theory, the differences between management theory and business administration theory, and the practical application of business administration theory. Business administration theory helps organizations adapt and gain strategic advantages while serving as a crucial tool for management and long-term business sustainability. Therefore, effectively applying business administration theory requires analyzing both internal and external environments, aligning concepts with organizational structure and culture, and adopting a systematic approach to strategy formulation. The ability to integrate business administration theory into concrete management processes will be a key factor in determining the success and growth of business organizations in the future.

Keywords: Business Administration, Theory, Theoretical Application

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่ธุรกิจต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงและพลวัตของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Kamkankaew et.al., 2005) ทฤษฎีการบริหารธุรกิจได้กลายเป็นแนวคิดสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและดำเนินกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kessler, 2013) การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงไม่ได้เป็นเพียงการนำแนวคิดเชิงนามธรรมมาใช้ในระดับกลยุทธ์เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางธุรกิจ วางแผนเชิงกลยุทธ์และตัดสินใจโดยอิงจาก

หลักฐานเชิงประจักษ์ (Drucker, 1994) ทฤษฎีการบริหารธุรกิจครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์กร เช่น การบริหารเชิงกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์และการจัดการเชิงนวัตกรรมซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถขององค์กรในการบูรณาการองค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ เช่น สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และจิตวิทยาเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารสามารถเข้าใจพลวัตของตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น (Musengi-Ajulu, Botha & Alsemgeest, 2022) นอกจากนี้ทฤษฎียังทำหน้าที่เป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละองค์กรซึ่งรวมถึงการพัฒนากลยุทธ์การแข่งขัน การสร้างความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์และการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Poff & Skripak, 2023) ทั้งนี้การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจมาใช้จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเฉพาะของแต่ละองค์กร โดยอาศัยกระบวนการเชิงระบบและการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อให้แน่ใจว่าการบริหารจัดการสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวทางการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจในบริบทของการจัดการองค์กร โดยมุ่งเน้นที่การนำทฤษฎีไปใช้ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความซับซ้อน บทความนี้ประกอบด้วยการนำเสนอในหัวข้อ ความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจและการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ รายละเอียดตามการนำเสนอในหัวข้อถัดไป บทความนี้จึงหวังว่าการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจะช่วยให้ผู้ใช้ทฤษฎีเห็นความสำคัญของบทบาทของทฤษฎีในการกำหนดกลยุทธ์องค์กร การตัดสินใจทางธุรกิจ การบริหารทรัพยากร และการวิจัยทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ในหัวข้อนี้จะนำเสนอความหมายของทฤษฎี และความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ดังนี้

ความหมายของทฤษฎี

คำว่า “ทฤษฎี” หรือ “Theory” นั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามและให้ความหมายแตกต่างกันไปตามบริบทของสาขาวิชา หรือศาสตร์ที่ศึกษา ในส่วนนี้ได้ทำการประมวลและสังเคราะห์ความหมายของทฤษฎีตามที่นักวิชาการได้นิยามไว้ดังนี้ *ประการแรก* ทฤษฎีคือชุดข้อความคล้ายกฎ หรือ ชุดของหลักการที่อธิบายความสัมพันธ์เชิงตรรกะระหว่างหน่วยต่างๆ ในระบบที่สามารถทดสอบได้ผ่านกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์มีเป้าหมายเพื่ออธิบายและคาดการณ์ปรากฏการณ์ทางสังคมหรือวิทยาศาสตร์ในลักษณะที่เป็นระบบและเป็นเหตุเป็นผล (Kerlinger, 1986; McMillan & Schumacher, 2001) โดยความหมายของทฤษฎีในลักษณะนี้ต้องถูกตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขได้เมื่อมีหลักฐานใหม่เข้ามาสนับสนุนหรือหักล้างกฎ หรือ ชุดของหลักการ หรือแนวคิดเดิม *ประการที่สอง* ทฤษฎีเป็นคำอธิบายทางวิชาการโดยอยู่ในลักษณะที่มีความเป็นนามธรรมที่เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดที่เป็นระบบและอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใน (Sutton & Staw, 1995) *ประการที่สาม* ทฤษฎีเป็นคำอธิบายเชิงระบบหมายถึงกรอบแนวคิดที่มีโครงสร้างชัดเจนและเป็นระบบ โดยประกอบด้วยแนวคิดหลัก (concepts) องค์ประกอบ (components) ตัวแปร (variables) และข้อเสนอ (propositions) ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นตรรกะโดยระบุถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Kerlinger & Lee, 2000) *ประการที่สี่* ทฤษฎีเป็นข้อเสนอ (proposition) หรือ สมมติฐาน (hypothesis) เพื่อใช้ทำนายปรากฏการณ์โดยอยู่ในลักษณะของข้อความหรือกรอบคิดที่ได้รับการพัฒนาและทดสอบผ่านกระบวนการวิจัยเชิงระบบเพื่อใช้ในการคาดการณ์พฤติกรรมหรือผลลัพธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (Eisner, 1993; McMillan & Schumacher, 2001) โดยความหมายของทฤษฎีในลักษณะนี้จึงอยู่บนพื้นฐานของแบบจำลองทางสถิติ สมการทางคณิตศาสตร์ หรือกรอบตัวแปรความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มของปรากฏการณ์ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์ *ประการที่ห้า* ทฤษฎีคือเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนากระบวนการทางความคิดผ่านการตั้งคำถาม การวิพากษ์แนวคิด การวิเคราะห์และการทำความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ (Anfara & Mertz, 2014) ดังนั้นทฤษฎีในความหมายนี้จึงมีความสำคัญต่อการขยายขอบเขตของความรู้และเป็นรากฐานของการวิจัยที่ก่อให้เกิดการค้นพบใหม่ที่มีประสิทธิภาพ

จากข้างต้นสามารถสรุปความหมายของ ทฤษฎี คือ ชุดของหลักการ หรือ ข้อเสนอเชิงระบบ หรือ ชุดของคำอธิบายที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบรรยายถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในปรากฏการณ์ทางสังคมหรือวิทยาศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่ออธิบายเหตุการณ์และสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

แม้นักวิชาการทางการบริหารธุรกิจไม่ได้นิยามความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจไว้อย่างตรงไปตรงมา แต่บทความนี้จะพยายามทำการประมวลและสังเคราะห์ความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ ประการแรก ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายโครงสร้างและกลไกทางธุรกิจโดย Hunt (1991) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจคือชุดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกทางธุรกิจผ่านโครงสร้างที่เป็นระบบซึ่งใช้ในการอธิบายและคาดการณ์พฤติกรรมขององค์กรและตลาดเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจทางธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง Rasmussen (2007) เสนอว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์โครงสร้างและกลไกในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจขององค์กรเพื่อสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยใช้ทรัพยากรและความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประการที่สอง ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นชุดสมมติฐานที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานขององค์กร โดย Drucker (1994) กล่าวว่า ทฤษฎีของธุรกิจหมายถึงชุดของสมมติฐานพื้นฐานที่กำหนดแนวทางขององค์กรในด้านการกำหนดกลยุทธ์ การตัดสินใจและการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจเพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมจนสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและความยั่งยืนทางธุรกิจได้ สอดคล้องกับ Kaufman (2008) ที่ระบุว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานขององค์กรซึ่งรวมถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กรและกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้ง Daly & Walsh (2010) ได้นิยามว่าทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นชุดสมมติฐานหรือชุดของหลักการที่องค์กรใช้เป็นกรอบแนวคิด ในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมจริงในการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถดำรงอยู่และมีความยั่งยืนท่ามกลางความไม่แน่นอน ประการที่สาม ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรและการตัดสินใจทางธุรกิจ โดย Kessler (2013) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์และทำความเข้าใจพฤติกรรมขององค์กรเพื่อช่วยกำหนดแนวทางในการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนากลยุทธ์ที่มี

ประสิทธิภาพรวมทั้งมีความสามารถในการแข่งขันและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว ประการที่สี่ ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและสร้างคุณค่าแก่สังคม ซึ่ง Donaldson & Walsh (2015) เสนอว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายทางธุรกิจรวมถึงการสร้างคุณค่าให้แก่สังคมโดยรวม โดยมุมมองดังกล่าวอธิบายว่าองค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบและมีเป้าหมายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดกับสังคมโดยรวม

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ คือ กรอบแนวคิด ชุดสมมติฐาน แนวทางและเครื่องมือที่ใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์โครงสร้าง กระบวนการและกลไกทางธุรกิจเพื่อช่วยองค์กรในการวางกลยุทธ์ การตัดสินใจและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่า ความได้เปรียบในการแข่งขันและความยั่งยืนทางธุรกิจรวมทั้งยังคำนึงถึงการสร้างประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียและสังคมโดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีความแตกต่างกันในหลายแง่มุม โดยทฤษฎีสังคมศาสตร์มุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ สังคมและวัฒนธรรม ในขณะที่ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเน้นการจัดการองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ โดยความสัมพันธ์ระหว่างสองสาขานี้เกิดจากการที่ทฤษฎีสังคมศาสตร์ให้กรอบความคิดและเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมของมนุษย์และสังคมซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารธุรกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสังคมศาสตร์และธุรกิจนั้นเปรียบเสมือนความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน (symbiotic relationship) ซึ่งช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์และพลวัตทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ทฤษฎีการบริหารธุรกิจมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต การพัฒนากลยุทธ์และการจัดการองค์กร ทฤษฎีสังคมศาสตร์เน้นที่การทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ วัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในองค์กรได้ (Torabi, 2023) ดังนั้นในหัวข้อนี้ได้สังเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ รวมทั้งลักษณะและเป้าหมายของทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ (Torabi, 2023; Barik, 2024; Manimala, Thomas & Mahadev, 2024) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบทฤษฎีสังคมศาสตร์และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ประเด็น		ทฤษฎีสังคมศาสตร์	ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ
ความเหมือน		● การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ● การใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสหวิทยาการ ● การพิจารณาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	
ความแตกต่าง	จุดมุ่งหมายของการศึกษา	มุ่งเน้นการศึกษาสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมมนุษย์โดยไม่มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจโดยตรง	มุ่งเน้นที่การเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันขององค์กรโดยมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจโดยตรง
	แนวทางในการประยุกต์ใช้	มีแนวโน้มไปในทางเชิงพรรณนาและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์	มุ่งเน้นไปที่การนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการองค์กร ธุรกิจและกลยุทธ์ทางธุรกิจ
	กรอบการวิเคราะห์	ใช้แนวคิดที่กว้างกว่าและมีลักษณะองค์รวม (holistic) เน้นการอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและพลวัตของพฤติกรรมมนุษย์ภายในระบบที่ซับซ้อน	มีกรอบการวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมการแข่งขันในระบบที่ซับซ้อนของการดำเนินงานทางธุรกิจ
ลักษณะ		มีลักษณะเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสังคม	มุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์ การตัดสินใจ และการบริหารองค์กรธุรกิจ
เป้าหมาย		มุ่งทำความเข้าใจโครงสร้างสังคม พฤติกรรมของมนุษย์ และผลกระทบของปัจจัย	มุ่งพัฒนาวิธีการบริหารจัดการองค์กร การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และการปรับตัว

	ภายนอกที่มีต่อการดำเนินชีวิต ของบุคคลและสังคม	ของธุรกิจให้เหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงของตลาด
--	--	---

ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

คำว่า “ทฤษฎีการจัดการ (management theory)” และ “ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ” หรือบางครั้งอาจใช้สลับกันไปมา เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีความสัมพันธ์กันอย่างมากและใช้แนวคิดร่วมกันมาตลอด ดังจะเห็นได้จาก นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายทฤษฎีทางการบริหารธุรกิจที่อยู่บนฐานของ “ทฤษฎีการจัดการ (management theory)” ทั้งในตำราและ หนังสือทางการจัดการและการบริหารธุรกิจ (Suksriwong, 2012 ; Kessler, 2013; Jones & George, 2016; Chantadansuwan, 2017; Moolsuwan, 2017; Ika & Munro, 2022; Musengi-Ajulu, Botha & Alsemgeest, 2022;) โดยทฤษฎีการจัดการเป็นรากฐานที่สำคัญในการอธิบายศาสตร์การจัดการอื่น ๆ ทั้งทฤษฎีการบริหารการศึกษา (educational management theory) (Rathanit, 2017; Charoenkham, 2020) และทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Kenapoom, 2020) ซึ่งล้วนมีพื้นฐานแนวคิดร่วมกันในการวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร การควบคุมและการบริหารทรัพยากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน

ทฤษฎีการจัดการมุ่งเน้นการศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักการ แนวทางและวิธีการจัดการองค์กร โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงาน โครงสร้างองค์กรขององค์กรในการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายหลักของทฤษฎีการจัดการคือการพัฒนาหลักการและวิธีการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยเน้นบริบททั่วไปขององค์กรและศึกษาองค์ประกอบหลักของการจัดการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำองค์กร (Leading) และการควบคุม (Controlling) ทฤษฎีการจัดการสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกประเภทองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรไม่แสวงหากำไร

สำหรับทฤษฎีการบริหารธุรกิจให้ความสำคัญกับการศึกษากระบวนการและกลไกทางธุรกิจที่ช่วยให้องค์กรธุรกิจสามารถกำหนดกลยุทธ์ ตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางธุรกิจเป็นหลัก จุดมุ่งหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจคือการสร้างกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมโครงสร้าง กลไกและกระบวนการทางธุรกิจในมิติที่กว้าง

ขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ ขอบเขตการศึกษาของทฤษฎีการบริหารธุรกิจครอบคลุมทุกกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การตลาด การเงิน ทรัพยากรบุคคลและกลยุทธ์องค์กรซึ่งทฤษฎีการบริหารธุรกิจถูกนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรที่มุ่งหวังผลกำไรและต้องแข่งขันในตลาดเป็นหลัก

หากพิจารณาความหมายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงขอบข่ายของทฤษฎีการบริหารธุรกิจที่มีจุดเน้นคือการอธิบาย และวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางธุรกิจเพื่อช่วยองค์กรในการวางกลยุทธ์ การตัดสินใจและการจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งเป็นทั้งกรอบแนวคิด ชุดสมมติฐาน แนวทางและเครื่องมือที่ครอบคลุมกิจกรรมทางการบริหารธุรกิจทั้งหมด ดังนั้นทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงเป็นแนวคิดเชิงกว้างที่ครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินงานทางธุรกิจโดยมีทฤษฎีการจัดการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้อธิบายปรากฏการณ์ทางการบริหารธุรกิจ หรือกล่าวอีกนัยคือ การจัดการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารธุรกิจ ทั้งทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการบริหารธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้แนวคิดการจัดการเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการจัดการและทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยทฤษฎีการจัดการมุ่งเน้นที่หลักการ แนวทางและวิธีการจัดการองค์กรในทุกประเภท ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงาน โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบหลักของการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กรและการควบคุม ในขณะที่ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเน้นการศึกษาโครงสร้าง กลไกและกระบวนการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจที่มุ่งหวังผลกำไร โดยครอบคลุมกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การตลาด การเงิน การบริหารทรัพยากรบุคคล และกลยุทธ์องค์กร ทั้งนี้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นแนวคิดเชิงกว้างที่รวมเอาทฤษฎีการจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญในการอธิบายและกำหนดแนวทางการบริหารธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้แนวคิดการจัดการเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนขององค์กร

ตารางที่ 2 ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีการจัดการ และทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

	ทฤษฎีการจัดการ	ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ
จุดเน้น	กรอบแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักการ แนวทาง และวิธีการในการบริหารองค์กร โดยเน้นไปที่กระบวนการทำงาน โครงสร้างในการทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	กรอบแนวคิดที่ศึกษากระบวนการและกลไกทางธุรกิจเพื่อช่วยให้องค์กรธุรกิจสามารถกำหนดกลยุทธ์ การตัดสินใจ และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางธุรกิจ
จุดมุ่งหมายหลัก	ศึกษาหลักการ วิธีการ และแนวคิดที่ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรโดยเน้นการบริหารจัดการภายในองค์กรและเน้นบริบททั่วไปขององค์กร	ศึกษากรอบแนวคิดที่ครอบคลุมโครงสร้าง กลไกและกระบวนการทางธุรกิจโดยเน้นมิติที่กว้างขึ้นเพื่อช่วยให้การบริหารธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ
ขอบเขตการศึกษา	เน้นไปที่องค์ประกอบหลักของการจัดการ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำองค์กร (Leading) และการควบคุม (Controlling)	ครอบคลุมการบริหารในทุกกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การตลาด การเงิน ทรัพยากรบุคคล และกลยุทธ์องค์กร โดยมีองค์ประกอบหลักของการจัดการเป็นองค์ประกอบร่วม
การประยุกต์ใช้	ใช้ได้กับทุกประเภทขององค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และไม่แสวงหากำไร	ใช้กับองค์กรที่มุ่งหวังผลกำไรและต้องแข่งขันในตลาด

ลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีบทบาทต่อการบริหารองค์กรธุรกิจ โดยองค์กรธุรกิจต้องออกแบบและดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ (accountability) และมีเป้าหมายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด นั้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแนวคิดในลักษณะ “ทฤษฎีขององค์กร” (theory of the firm) ที่มุ่งเน้นเฉพาะเพียงการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรเท่านั้น แต่ควรมุ่งสู่ความเป็น “ทฤษฎีของธุรกิจ” (theory of business) ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับสังคมโดยรวม (Donaldson & Walsh, 2015) โดยทฤษฎีการบริหารธุรกิจต้องลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงซึ่งจะช่วยสร้างความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนในระยะยาว

Drucker (1994) ได้อธิบายว่าทฤษฎีของธุรกิจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำให้อยู่ลัทธิสถานะคงที่ตลอดไป เพียงแต่ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นสมมติฐานที่องค์กรธุรกิจต้องทดสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด เทคโนโลยีและพฤติกรรมของลูกค้าเป็นระยะ และมีแนวทางในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรยังสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสร้างคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงมีลักษณะเป็นเป็นชุดสมมติฐานหรือชุดของหลักการที่องค์กรใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมจริงในการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด โดยในส่วนนี้ได้ประมวลและสังเคราะห์ลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจตามแนวคิดของ Drucker (1994) Daly & Walsh (2010) Zikmund et.al. (2012) Kongsantia (2023) Poff & Skripak (2023) และ Barik (2024) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ลักษณะ	คำอธิบาย
สร้างจากข้อเท็จจริงทางการบริหารธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ	ทฤษฎีต้องพัฒนาจากการวิเคราะห์เชิงระบบและข้อเท็จจริงทางธุรกิจที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องอิงหลักฐานเชิงประจักษ์และมีความเป็นพลวัตเพื่อปรับเปลี่ยนตามสภาวะตลาดเทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้บริโภค
มีลักษณะนามธรรมและสามารถแปลงสู่การประยุกต์ใช้ทางธุรกิจ	ทฤษฎีอยู่ในรูปแบบของกรอบแนวคิดและข้อสมมติฐานเชิงโครงสร้างที่สามารถนำไปปรับใช้ในบริบททางธุรกิจที่หลากหลาย ผ่านกระบวนการนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละองค์กร
สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมขององค์กร	ทฤษฎีต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก เช่น เศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย และพฤติกรรมผู้บริโภค
เกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์กร	ทฤษฎีต้องเชื่อมโยงกับภารกิจขององค์กร ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงาน เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย
สามารถอธิบายและพัฒนาความสามารถหลักขององค์กร	ทฤษฎีต้องให้ความสำคัญกับการสร้างและจัดการความสามารถหลักขององค์กร ซึ่งเป็นทักษะเฉพาะทางและทรัพยากรที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน
อธิบายครอบคลุมทุกกิจกรรมทางการบริหารธุรกิจ	ทฤษฎีต้องครอบคลุมกิจกรรมทางการบริหารทั้งหมด เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การนำปฏิบัติ และการควบคุม รวมถึงการบูรณาการระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุด

ตารางที่ 3 สรุปลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ (ต่อ)

ลักษณะ	คำอธิบาย
สามารถทดสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ	ทฤษฎีต้องสามารถทดสอบได้ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงประจักษ์ และปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของทฤษฎีการบริหารธุรกิจประกอบด้วย ความเป็นพลวัตที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภค ตลอดจนต้องตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ต้องมีลักษณะเชิงนามธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้จริง โดยต้องสามารถเชื่อมโยงกับภารกิจขององค์กรและความสามารถหลักเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนในระยะยาว อีกทั้งต้องสามารถอธิบายกิจกรรมทางธุรกิจในทุกมิติ ตั้งแต่กลยุทธ์ การจัดการทรัพยากร ไปจนถึงการบริหารกระบวนการภายในองค์กร นอกจากนี้ต้องสามารถถูกทดสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการวิจัยเชิงประจักษ์และการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กรธุรกิจและสังคมโดยรวม

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

ในการนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการลดระดับนามธรรมของทฤษฎีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ (DePoy & Gitlin, 2016; Phuengphosopha, 2022) เนื่องจากทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีลักษณะในการอธิบายและวิเคราะห์กิจกรรมทางธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยต้องสามารถแปลงแนวคิดไปสู่ตัวแบบและเครื่องมือที่นำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในองค์กร เพื่อให้การวางแผน การจัดองค์กร การนำปฏิบัติและการควบคุมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องสามารถบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรให้สอดคล้องกันเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและบรรลุเป้าหมายองค์กรอย่างยั่งยืน

การลดระดับนามธรรมของทฤษฎีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติพิจารณาตามระดับของนามธรรมที่ลดหลั่นกันลงมาตามภาพที่ 1 โดยเริ่มจากระดับที่เป็นนามธรรมสูงสุดคือ ทฤษฎี (theory) ซึ่งเป็นชุดของกรอบแนวคิดที่มีความซับซ้อนสูงและใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางธุรกิจในลักษณะกว้างและเป็นนามธรรม ต่อจากนั้นจึงลดระดับความเป็นนามธรรมลงตามองค์ประกอบของทฤษฎี คือ หลักการหรือข้อเสนอแนะ (proposition/principle) ซึ่งเป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างแนวคิดหรือตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีซึ่งสามารถทดสอบได้จากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงสถิติ ลำดับถัดมา คือ การลดระดับจากหลักการหรือข้อเสนอแนะสู่ องค์ประกอบหรือโครงสร้าง (construct) ซึ่งเป็นชุดของแนวคิดที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม องค์ประกอบหรือโครงสร้างไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่สามารถอธิบายผ่านพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่สังเกตได้ ต่อจากนั้นจึงลดระดับจากองค์ประกอบหรือโครงสร้างสู่ แนวคิด (concept) ซึ่งเป็นความคิดรวบยอดหรือสัญลักษณ์ที่ใช้เพื่ออธิบายหรือสื่อสารประสบการณ์ที่สังเกตได้ แนวคิดเป็นหน่วยพื้นฐานของการสื่อสารและเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทฤษฎี ต่อมาคือการลดระดับจากแนวคิดสู่ การสร้างประสบการณ์ร่วม (shared experience) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรธุรกิจมีประสบการณ์ร่วมกันจากการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนความรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยประสบการณ์ร่วมนี้เป็นพื้นฐานในการสร้างแนวคิดและโครงสร้างทางทฤษฎี ลำดับสุดท้ายคือ การลดระดับจากประสบการณ์ร่วมสู่ การเลือกใช้เครื่องมือทางการจัดการธุรกิจ (management tools) ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ (tacit knowledge) ที่สะสมจากประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ โดยเครื่องมือทางการจัดการธุรกิจจะช่วยให้องค์กรธุรกิจสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีลักษณะเฉพาะตัวคือต้องสามารถบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรให้สอดคล้องกัน ดังนั้นการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงต้องพิจารณาวัตถุประสงค์การนำทฤษฎีไปใช้ ในที่นี้นำเสนอการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจ 2 แบบคือ การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจ (Drucker, 1994; Daly & Walsh, 2010; David & David, 2017) และการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ทางธุรกิจ (Creswell, 2008; DePoy & Gitlin, 2016; Phuengphosopha, 2022)
รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 การลดระดับนามธรรมของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจ

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจสามารถดำเนินการได้โดยอาศัยแนวทางที่เป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทขององค์กรและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ แนวทางหลักที่ใช้ในการประยุกต์ทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจก่อนเลือกใช้ทฤษฎี

ก่อนนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจมาใช้ องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์บริบทขององค์กรอย่างละเอียด ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) และสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ซึ่งรวมถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมายและการแข่งขัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจช่วยให้เข้าใจบริบท

สภาพจริงขององค์กรและสามารถเลือกแนวคิด ออกแบบการสร้างประสบการณ์ร่วมในองค์กรธุรกิจ และเลือกใช้เครื่องมือทางการจัดการในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมและวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นก่อนการเลือกใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจนั้นองค์กรธุรกิจต้องเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ต้องเผชิญต่อความเป็นพลวัตเสมอ

การปรับใช้ทฤษฎีให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรเฉพาะขององค์กร

การเลือกใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจต้องพิจารณาจากบริบทขององค์กร ได้แก่ วัตถุประสงค์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กรและความท้าทายที่องค์กรกำลังเผชิญ โดยองค์กรธุรกิจต้องวิเคราะห์วัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจว่ามีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้หรือไม่ เพื่อให้เป้าหมายย่อยด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้างองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากองค์กรที่มีโครงสร้างแบบรวมศูนย์ต้องการสื่อสารและประสานงานที่แตกต่างจากองค์กรแบบกระจายอำนาจซึ่งส่งผลต่อกระบวนการกำหนดและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งวัฒนธรรมองค์กรยังมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความไว้วางใจจะช่วยให้พนักงานยอมรับและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่วัฒนธรรมองค์กรแบบลำดับชั้น (hierarchy) อาจทำให้ต้องใช้เวลาและความพยายามมากขึ้นในการสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับการวิเคราะห์ความท้าทายที่องค์กรเผชิญ ทั้งด้านการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจจะช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ดังนั้นการปรับใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะขององค์กรเพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การนำแนวคิดจากหลายทฤษฎีของหลายศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ร่วมกัน

สภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงและเป็นพลวัตทำให้การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจมาปรับใช้มีความซับซ้อน ดังนั้นการบูรณาการแนวคิดจากศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ และสถิติศาสตร์ จะช่วยสร้างแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความซับซ้อนของบริบททางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างเช่นแนวคิดจากสังคมวิทยาช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจถึงโครงสร้างขององค์กรในฐานะที่เป็นระบบสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและกลุ่มคนซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากร ในขณะที่แนวคิดจิตวิทยา

องค์กรช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจ การรับรู้และพฤติกรรมของบุคลากรในการทำงานซึ่งมีผลกระทบต่อการตัดสินใจและผลการดำเนินงานขององค์กร หรือจิตวิทยาผู้บริโภคที่ช่วยให้องค์กรธุรกิจเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค เข้าใจความต้องการและกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าบริการ สำหรับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เป็นตัวแบบกรอบคิดในการวิเคราะห์ต้นทุนและตัวแบบทางการเงิน โครงสร้างตลาดตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสถิติศาสตร์ช่วยให้เข้าใจต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางธุรกิจ ประเมินผลลัพธ์ของกลยุทธ์และปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรได้อย่างแม่นยำ ดังนั้นการผสมผสานแนวคิดจากศาสตร์เหล่านี้ช่วยให้การบริหารธุรกิจมีความเป็นระบบมากขึ้น รวมทั้งสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจและการกำหนดกลยุทธ์ที่มีความยั่งยืนในระยะยาว

การนำทฤษฎีมาใช้ในการเลือกเครื่องมือการจัดการธุรกิจที่เหมาะสม

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจะถูกลดระดับความเป็นนามธรรมไปยังแนวคิดทางการบริหารธุรกิจที่สะท้อนกิจกรรมทางธุรกิจในมิติต่าง ๆ จนนำไปสู่การปฏิบัติทางธุรกิจด้วยการเลือกใช้เครื่องมือการจัดการธุรกิจ โดยเครื่องมือทางการจัดการธุรกิจเป็นแนวคิด วิธีการ หรือกลไกต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการประสานกิจกรรมและการดำเนินงานขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารขององค์กรสามารถเลือกเครื่องมือที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขนาดขององค์กร ลักษณะของอุตสาหกรรม ความซับซ้อนของการดำเนินงานและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยทฤษฎีการบริหารธุรกิจช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดกรอบการทำงานที่ชัดเจนและเลือกเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ตลอดจนส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงการนำทฤษฎีมาใช้ในการเลือกเครื่องมือการจัดการธุรกิจที่เหมาะสม

การนำทฤษฎีมาใช้ออกแบบและพัฒนาตัวแบบธุรกิจที่เหมาะสม

การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจมาปรับใช้เพื่อออกแบบและพัฒนาตัวแบบธุรกิจที่เหมาะสมนั้น ต้องคำนึงถึงการบูรณาการระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของการบริหารธุรกิจ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและประสิทธิภาพสูงสุด โดยตัวแบบธุรกิจ (Business Model)

ถือเป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายถึงคุณค่าของข้อเสนอที่องค์กรนำเสนอต่อลูกค้า โดยต้องอาศัยการวิเคราะห์และออกแบบอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถสร้างคุณค่าได้อย่างยั่งยืน ซึ่งทฤษฎีการบริหารธุรกิจช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า ตำแหน่งของข้อเสนอในตลาด (Value Proposition) และการออกแบบโครงสร้างทางการจัดการที่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน การนำทฤษฎีมาช่วยในการออกแบบตัวแบบธุรกิจที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดนั้นจึงช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการสร้างสมดุลระหว่างการสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและความยั่งยืนแก่องค์กรธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการนำทฤษฎีมาใช้ออกแบบและพัฒนาตัวแบบธุรกิจที่เหมาะสม

การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจใช้ทบทวนและทดสอบสมมติฐานพื้นฐานของการดำเนินงาน

สมมติฐานในการบริหารธุรกิจคือชุดของความเชื่อหรือแนวคิดพื้นฐานที่องค์กรใช้ในการกำหนดพฤติกรรม การตัดสินใจและการวัดผลสำเร็จขององค์กร ดังนั้นการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจในการทบทวนและทดสอบสมมติฐานพื้นฐานของการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยกำหนดวิธีคิดและแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานหลักเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ภารกิจองค์กรและความสามารถหลักขององค์กรโดยทั้งหมดเปรียบเป็นรากฐานของกลยุทธ์ทางธุรกิจและต้องทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่ายังคงมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การดำเนินธุรกิจปัจจุบัน สำหรับการทดสอบสมมติฐานเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถระบุว่าทฤษฎีที่ใช้ในการบริหารจัดการยังคงมีความถูกต้องหรือไม่ โดยการสังเกตปัจจัยที่เปลี่ยนแปลง เช่น การเติบโตทางธุรกิจที่รวดเร็วผิดปกติ หรือความล้มเหลวที่ไม่ได้คาดการณ์ซึ่งอาจเป็นสัญญาณเตือนให้องค์กรธุรกิจตระหนักว่าทฤษฎีที่ใช้ในการบริหารงานที่ผ่านมาอาจไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันอีกต่อไป นอกจากนี้กระบวนการทบทวนและทดสอบสมมติฐานยังช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารขององค์กรธุรกิจสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการใช้แนวคิดหรือตัวแบบธุรกิจหรือเครื่องมือการจัดการธุรกิจที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนของบริบทที่องค์กรกำลังเผชิญอยู่ และเพิ่ม

ความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ดังนั้นการบูรณาการกระบวนการทบทวนและทดสอบสมมติฐานเข้ากับระบบการบริหารจัดการองค์กรจึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์และดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจไปปรับปรุงทฤษฎี

การทบทวนสมมติฐานพื้นฐานเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการบริหารธุรกิจให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยทั่วไปแล้วทฤษฎีการบริหารได้รับการพัฒนาภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างจากปัจจุบันซึ่งทำให้สมมติฐานพื้นฐานบางประการของการดำเนินงานธุรกิจอาจไม่สามารถรองรับความเป็นจริงในโลกธุรกิจที่ซับซ้อนและมีความไม่แน่นอนสูงได้ ดังนั้นองค์กรธุรกิจจำเป็นต้องมีการปรับปรุงทฤษฎีโดยพิจารณาข้อมูลและสารสนเทศใหม่รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงทฤษฎีไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหรือการกำหนดนโยบายใหม่เท่านั้น แต่ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์อย่างละเอียด การสังเคราะห์แนวคิดใหม่และการทดสอบเชิงประจักษ์เพื่อให้มั่นใจว่าทฤษฎีที่ได้รับการปรับปรุงสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทขององค์กรที่หลากหลาย การบริหารองค์กรธุรกิจที่อาศัยเพียงแรงบันดาลใจหรือการกล้าเผชิญความเสี่ยงของผู้บริหารนั้นไม่เพียงพอในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว แต่ต้องมีการสร้างองค์ความรู้เชิงลึกที่สามารถรองรับความซับซ้อนของปัจจัยทางธุรกิจ ทั้งนี้การปรับปรุงทฤษฎีต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายศาสตร์ เช่น เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การตลาดและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแนวโน้มทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และแนวคิดจากการวิจัยร่วมกับการวิเคราะห์แนวโน้มของอุตสาหกรรมจะช่วยให้การปรับปรุงทฤษฎีมีความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับองค์กรในยุคดิจิทัลที่ทำให้องค์กรธุรกิจต้องเผชิญกับปัจจัยการแข่งขันที่ซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว

การบูรณาการทฤษฎีการบริหารกับแนวทางปฏิบัติที่ร่วมสมัย

การผสมผสานทฤษฎีการบริหารธุรกิจเข้ากับแนวทางปฏิบัติที่ร่วมสมัยเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เป็นพลวัตจากอิทธิพลของเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ไม่หยุดนิ่ง และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบูรณาการทฤษฎีการบริหารกับแนวทางปฏิบัติที่ร่วมสมัยต้องทบทวนและทดสอบสมมติฐานพื้นฐานของการดำเนินงานควบคู่กับการปรับปรุงทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น การบริหารธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital) ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร หรือบริหารห่วงโซ่อุปทาน

(Supply chain management) และการบริหารเชิงนวัตกรรม (Innovation Management) ที่มุ่งสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวและพัฒนากระบวนการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงตอบสนองต่อแนวโน้มตลาดที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ดังนั้นการบูรณาการทฤษฎีการบริหารธุรกิจเข้ากับแนวทางปฏิบัติร่วมสมัยช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรในระยะยาวผ่านการบริหารที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล นวัตกรรมและกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอกเพื่อเลือกและปรับใช้ทฤษฎีให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะขององค์กร เช่น วัตถุประสงค์ โครงสร้าง วัฒนธรรม และความท้าทายที่องค์กรเผชิญ นอกจากนี้การบูรณาการแนวคิดจากศาสตร์ต่างช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำทฤษฎีมาใช้อย่างครอบคลุมการเลือกเครื่องมือการจัดการที่เหมาะสม การออกแบบตัวแบบธุรกิจและการทบทวนสมมติฐานพื้นฐานเพื่อปรับปรุงทฤษฎีให้ทันสมัย การบูรณาการทฤษฎีกับแนวปฏิบัติร่วมสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารเชิงนวัตกรรมช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ตารางที่ 4 สรุปการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจ

แนวทางการใช้ทฤษฎี	วิธีการ
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจก่อนเลือกใช้ทฤษฎี	● วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ● พิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย และการแข่งขัน ● เข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างพลวัต
การปรับใช้ทฤษฎีให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กร	● พิจารณาวัตถุประสงค์ โครงสร้าง วัฒนธรรม และความท้าทายขององค์กร ● วิเคราะห์ความชัดเจนและความสามารถในการวัดผลของวัตถุประสงค์

	● ปรับใช้ทฤษฎีให้สอดคล้องกับโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร
การนำแนวคิดจากหลายทฤษฎีของหลายศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ร่วมกัน	● บูรณาการแนวคิดจากสังคมวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ และสถิติศาสตร์ ● สร้างแนวทางการบริหารที่ตอบสนองต่อความซับซ้อนของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ● พัฒนากลยุทธ์ที่ยั่งยืนและสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจ
การนำทฤษฎีมาใช้เพื่อเลือกเครื่องมือการจัดการธุรกิจที่เหมาะสม	● เลือกเครื่องมือการจัดการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร ● พิจารณาปัจจัยเช่น ขนาดองค์กร ลักษณะอุตสาหกรรม และทรัพยากรที่มีอยู่ ● เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและบรรลุวัตถุประสงค์เชิง กลยุทธ์
การนำทฤษฎีมาใช้ออกแบบและพัฒนาตัวแบบธุรกิจที่เหมาะสม	● ออกแบบตัวแบบธุรกิจที่สร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ● วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าและตำแหน่งของข้อเสนอในตลาด ● พัฒนาตัวแบบธุรกิจที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสร้างความยั่งยืน
การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจใช้ทบทวนและทดสอบสมมติฐานพื้นฐานของการดำเนินงาน	● ทบทวนและทดสอบสมมติฐานพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและภารกิจองค์กร ● ปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ● ลดความเสี่ยงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

ตารางที่ 4 สรุปการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจ (ต่อ)

แนวทางการใช้ทฤษฎี	วิธีการ
การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ใช้ปรับปรุงทฤษฎี	- ปรับปรุงทฤษฎีโดยพิจารณาข้อมูลและสารสนเทศใหม่ - วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดใหม่ - ทดสอบเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทที่หลากหลาย
การบูรณาการทฤษฎีการ บริหารกับแนวทางปฏิบัติที่ ร่วมสมัย	- ผสมผสานทฤษฎีการบริหารกับแนวทางปฏิบัติที่ทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารเชิงนวัตกรรม - สร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว - สร้างมูลค่าเพิ่มและความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางธุรกิจ

การวิจัยธุรกิจเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ โดยใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางธุรกิจ แนวทางการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางธุรกิจมีรายละเอียดดังนี้

การใช้ทฤษฎีในงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

การใช้ทฤษฎีในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาทางธุรกิจ โดยทฤษฎีบริหารธุรกิจเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรหลัก สมมติฐาน และกรอบวิเคราะห์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ทฤษฎีการบริหารธุรกิจช่วยให้นักวิจัยสามารถพัฒนาโมเดลทางสถิติที่สะท้อนถึงกระบวนการทางธุรกิจที่ซับซ้อนและสามารถทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้อย่างเป็นระบบ การนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจมาใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณจึงเป็นการช่วยเพิ่มความแม่นยำและความ

นำเชื่อถือให้กับผลการศึกษา รวมทั้งช่วยให้นักวิจัยสามารถอธิบายและคาดการณ์ปรากฏการณ์ทางธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้การเลือกใช้ทฤษฎีที่เหมาะสมยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) โดยทฤษฎีที่ใช้จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดตัวแปรต้น (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent variables) รวมถึงตัวแปรควบคุมที่เกี่ยวข้อง แนวทางการใช้ทฤษฎีในงานวิจัยเชิงปริมาณสามารถแบ่งได้เป็นสามลักษณะหลักได้แก่ การใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดที่สนับสนุนสมมติฐานและโมเดลเชิงสาเหตุ การใช้ทฤษฎีเป็นพื้นฐานในการเลือกเครื่องมือวัดและแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการใช้ทฤษฎีเป็นแนวทางในการตีความผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ดังนั้นนักวิจัยจึงต้องพิจารณาเลือกทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย รวมถึงคำนึงถึงข้อจำกัดของทฤษฎีที่อาจส่งผลต่อการวิเคราะห์และสรุปผล การใช้ทฤษฎีอย่างเหมาะสมในงานวิจัยเชิงปริมาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มความลึกซึ้งของการศึกษาและยกระดับมาตรฐานของงานวิจัยทางธุรกิจ

ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริการวิวัฒน์ (Servitization) การแปลงเป็นดิจิทัล (Digitalization) และนวัตกรรมบริการ (Service innovation) ที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคการผลิตในตอมนบนภาคเหนือของประเทศไทย ของ Dechaset Siri, Srisupan & Narakorn (2024) นั้นนักวิจัยสามารถนำกรอบแนวคิดของทฤษฎีทรัพยากรองค์กร (Resource-Based View; RBV) และทฤษฎีความสามารถเชิงพลวัต (Dynamic Capabilities Theory) มาใช้ในการอธิบายกลไกที่ทำให้ธุรกิจสามารถสร้างความสามารถในการแข่งขันและบรรลุผลการดำเนินงานที่สูงขึ้น โดยในมุมมองของทฤษฎีทรัพยากรองค์กร การบริการวิวัฒน์และการแปลงเป็นดิจิทัลสามารถถูกมองว่าเป็นทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้ธุรกิจพัฒนาความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ทฤษฎีความสามารถเชิงพลวัตเน้นให้เห็นว่าความสามารถของธุรกิจในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและสร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในระยะยาว เมื่อดำเนินการศึกษาทางเชิงปริมาณ นักวิจัยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ได้จากทฤษฎีดังกล่าว เช่น ทดสอบว่า “การบริการวิวัฒน์มีผลเชิงบวกต่อการแปลงเป็นดิจิทัลและนวัตกรรมบริการ” และ “นวัตกรรมบริการมีผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงาน

ทางการเงินและผลการดำเนินงานด้านการบริการลูกค้า” หรือไม่ ซึ่งช่วยให้นักวิจัยสามารถตรวจสอบอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรในแบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal model) ได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การใช้การวิเคราะห์ตัวแปรแฝง (Latent Variable Analysis) ในธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคการผลิตในตอนบนภาคเหนือของประเทศไทยยังช่วยให้สามารถวัดแนวคิดที่เป็นนามธรรม เช่น ระดับของการปรับตัวเชิงดิจิทัลและความสามารถในการสร้างนวัตกรรมผ่านตัวชี้วัดหลายมิติได้อย่างแม่นยำ การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจในการวิจัยเชิงปริมาณจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถสรุปผลเชิงสถิติที่มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติสำหรับธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคการผลิตในตอนบนภาคเหนือของประเทศไทยได้

การใช้ทฤษฎีในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจมีช่วยให้นักวิจัยสามารถวิเคราะห์และตีความข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรม องค์กรและกระบวนการทางธุรกิจในบริบทที่ซับซ้อน การใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจในงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการนำทฤษฎีมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยอธิบายบริบททางธุรกิจที่แตกต่างกันตามลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมซึ่งอยู่ในลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์หรือการวิเคราะห์เอกสาร การเลือกใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจที่เหมาะสมในการวิจัยเชิงคุณภาพนักวิจัยจึงต้องพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาวิจัยและแนวทางวิธีวิจัยที่ใช้ โดยทฤษฎีสามารถถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นสำหรับการกำหนดหมวดหมู่ของข้อมูลหรือใช้เป็นเครื่องมือสำหรับอธิบายปรากฏการณ์เชิงลึกที่เกิดขึ้นจากบริบทเฉพาะทางธุรกิจ

ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นทฤษฎีเป็นทั้งกรอบการวิจัยและเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ผ่านการสร้างแนวคิดที่เกิดจากข้อมูลที่รวบรวมซึ่งแนวทางนี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยเชิงตีความ (Interpretive research) และงานวิจัยเชิงปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionist research) ซึ่งมุ่งเน้นความเข้าใจความหมายและพฤติกรรมของผู้คนในบริบททางธุรกิจที่ซับซ้อน นอกจากนี้ทฤษฎียังสามารถช่วยให้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะในการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) หรือการวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case study analysis) ซึ่งต้องอาศัยแนวคิดทางทฤษฎีในการเชื่อมโยงข้อมูลและสร้างความเข้าใจในเชิงลึก ดังนั้นการเลือกใช้ทฤษฎีในงานวิจัยเชิงคุณภาพจึงควรเป็น

กระบวนการที่มีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและเป้าหมายของการศึกษาวิจัย

ตัวอย่างเช่นในการจัดการทางการตลาดของวิสาหกิจขนาดย่อม (SMEs) ของ Waisati, Chotikunanon & Kamkankaew (2020) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการทางการตลาดของวิสาหกิจขนาดย่อม กรณีศึกษาห้างหุ้นส่วนจำกัดท่งเฮงกี จังหวัดลำปางนั้น นักวิจัยใช้แนวคิดของทฤษฎีนี้เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ขององค์กรที่เป็นกรณีศึกษา การวิเคราะห์นี้ได้รับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อทำความเข้าใจกลยุทธ์ทางธุรกิจและแนวทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าของธุรกิจช่วยให้สามารถระบุปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางธุรกิจของผู้ประกอบการ รวมถึงแนวทางที่สามารถใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจได้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการแยกประเภทข้อมูล (Categorization) ทำให้นักวิจัยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ออกมาตามแนวคิดของทฤษฎีและใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับองค์กรหรือภาคธุรกิจที่ต้องการนำไปประยุกต์ใช้จริง โดยใช้ทฤษฎีนี้ช่วยกำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน โดยพิจารณาจากแนวคิดด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับตลาดเป้าหมายและการวางตำแหน่งทางการแข่งขันของธุรกิจ คือกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด (Marketing Mix: 4Ps) ดังนั้นการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ในงานวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้ทฤษฎีในงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)

งานวิจัยแบบผสมผสานเป็นแนวทางทางการวิจัยที่ผสมระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดโครงสร้างของการศึกษา อธิบายปรากฏการณ์และเชื่อมโยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่เป็นระบบ ในงานวิจัยแบบผสมผสานนี้ทฤษฎีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแบบจำลองการวิจัย การกำหนดคำถามวิจัยและการตีความผลลัพธ์ โดยในด้านเชิงปริมาณ ทฤษฎีสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รวมถึงการสร้างสมมติฐานที่สามารถทดสอบได้เชิงสถิติ ในขณะที่ในด้าน

เชิงคุณภาพ ทฤษฎีจะช่วยให้เกิดการตีความเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรม องค์ประกอบหรือปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจทางธุรกิจ

การผสมผสานทฤษฎีในงานวิจัยแบบผสมผสานยังช่วยเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประเมินความซับซ้อนของปรากฏการณ์ทางธุรกิจ การใช้ทฤษฎีในลักษณะนี้สามารถช่วยให้นักวิจัยสามารถอธิบายและเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากทั้งสองวิธีการวิจัยได้อย่างเป็นระบบ ในมิติของการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติต่าง ๆ ในขณะที่ในเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเข้าใจบริบทและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของลูกค้า ซึ่งการรวมกันของทั้งสองแนวทางนี้ทำให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ที่มีความครอบคลุม และสะท้อนถึงความเป็นจริงในบริบททางธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างเช่นการศึกษาอิทธิพลของความเป็นผู้ประกอบการ คุณลักษณะของกิจการ สภาพแวดล้อมการแข่งขัน และการบริหารแบรนด์ต่อการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคการผลิตอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ของ Kamkankaew (2017) ใช้งานวิจัยแบบผสมผสานแบบแผนการวิจัยแบบอธิบายติดตาม (Explanatory Sequential Design) ที่เริ่มต้นด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรสำคัญและทดสอบสมมติฐาน จากนั้นจึงใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อลงลึกในรายละเอียดและอธิบายผลลัพธ์เชิงปริมาณให้มีความชัดเจนมากขึ้น นักวิจัยใช้ทฤษฎีการบริหารแบรนด์และกลยุทธ์การแข่งขันในการกำหนดกรอบแนวคิด ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณโดยรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ เช่น ความเป็นผู้ประกอบการ สภาพแวดล้อมการแข่งขัน และกลยุทธ์การบริหารแบรนด์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ทำการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อทดสอบแบบจำลองเชิงสาเหตุที่แสดงถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านกลยุทธ์ต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคการผลิตอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ในขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารและเจ้าของกิจการ และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการบริหารแบรนด์ที่ใช้และการตัดสินใจทางธุรกิจที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ดังนั้นการใช้แนวทางวิจัยแบบผสมผสานนี้ทำให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลในลักษณะที่

ครอบคลุมและลึกซึ้งมากขึ้นเพื่อสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาธุรกิจในระยะยาว

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์เป็นแนวทางสำคัญในการวิจัยทางธุรกิจ โดยมีบทบาทในการกำหนดกรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยทั้งในการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยแบบผสมผสาน โดยในการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ทฤษฎีช่วยกำหนดตัวแปร สมมติฐาน และแบบจำลองเชิงสาเหตุที่สามารถตรวจสอบได้ทางสถิติ ทำให้ผลลัพธ์มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นทฤษฎีช่วยในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กรและกระบวนการทางธุรกิจ โดยใช้แนวทางเชิงตีความและการวิเคราะห์กรณีศึกษา ในขณะที่การวิจัยแบบผสมผสานใช้ทฤษฎีเพื่อเชื่อมโยงผลลัพธ์จากทั้งสองแนวทางให้มีความสมบูรณ์และสะท้อนความซับซ้อนของปรากฏการณ์ทางธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นการใช้ทฤษฎีในการวิจัยทางธุรกิจจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในภาคธุรกิจ

ตารางที่ 5 สรุปการใช้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเชิงวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางธุรกิจ

ประเภทการวิจัย	แนวทางการใช้ทฤษฎี	ตัวอย่างการประยุกต์ใช้
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	ใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดตัวแปร สมมติฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ เพื่อให้สามารถคาดการณ์ปรากฏการณ์ทางธุรกิจได้อย่างแม่นยำ	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริการกับ การบริการภักดี การ แปลงเป็นดิจิทัล และ นวัตกรรมบริการต่อผล การดำเนินงานของ SMEs โดยใช้ทฤษฎีทรัพยากร องค์กร (RBV) และทฤษฎี ความสามารถเชิงพลวัต (Dynamic Capabilities) วิเคราะห์โดยใช้โมเดลสมการ โครงสร้าง (SEM)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	ใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือช่วยอธิบายบริบททางธุรกิจและพฤติกรรมขององค์กร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการวิเคราะห์เนื้อหา	การศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของ SMEs โดยใช้ SWOT Analysis และ Marketing Mix (4Ps) ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร
การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)	ใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดเชื่อมโยงข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเชื่อมโยงตัวแปรต่าง ๆ	การศึกษาอิทธิพลของความ เป็น ผู้ ประกอบ การ คุณลักษณะของกิจการ สภาพแวดล้อมการแข่งขัน และการบริหารแบรนด์ต่อผลการดำเนินงานของ SMEs โดยใช้ Explanatory Sequential Design วิเคราะห์ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

สรุป

ทฤษฎีการบริหารธุรกิจเป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบทของโลกยุคพลวัตที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยมีรากฐานมาจากการศึกษาทางวิชาการและประสบการณ์เชิงปฏิบัติขององค์กรธุรกิจ ทฤษฎีดังกล่าวมุ่งเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างและกลไกขององค์กรเพื่อให้เกิดการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสม ในบทความนี้ได้นำเสนอถึงความหมาย ลักษณะของทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ตลอดจนความสัมพันธ์กับทฤษฎีสังคมศาสตร์ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจด้านพฤติกรรมของบุคคลและองค์กร นอกจากนี้ทฤษฎีการบริหารธุรกิจยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารขององค์กรธุรกิจสามารถกำหนดกลยุทธ์บริหารทรัพยากรและพัฒนาองค์กรเพื่อให้

สามารถแข่งขันและเติบโตอย่างยั่งยืนได้ สำหรับการนำทฤษฎีการบริหารธุรกิจไปปรับใช้นั้นองค์กรธุรกิจตัดสินใจอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและแนวคิดทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ ทั้งนี้การบริหารองค์กรต้องคำนึงถึงปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ รวมถึงการพิจารณาบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทฤษฎีการบริหารธุรกิจจึงทำหน้าที่เป็นแนวทางในการตรวจสอบ วิพากษ์และเสนอแนะจุดมุ่งหมายขององค์กร อีกทั้งยังช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงศาสตร์ด้านการจัดการ การตลาดและเศรษฐศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความกลมกลืนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรได้ในเชิงปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- Anfara Jr, V. A., & Mertz, N. T. (Eds.). (2014). Theoretical frameworks in qualitative research. Sage publications.
- Barik, T. R. (2024). The synergy between social science and business: An interdisciplinary perspective. *Journal of Formal and Informal Sectors*, 4(1), 628-635.
- Chantadansuwan, S. (2017). Principles of business administration. Bangkok: Jutthong Co., Ltd.
- Charoenkham, S. (2020). Principles and theories of educational administration. Bangkok: O.S. Printing House.
- Creswell, J. W. (2008). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (3rd ed.). Sage Publication
- Daly, P., & Walsh, J. S. (2010). Drucker's theory of the business and organisations: Challenging business assumptions. *Management Decision*, 48(4), 500–511.
- David, F. R., & David, F. R. (2017). Strategic management: concepts and cases: A competitive advantage approach. Pearson.

- Dechaset Siri, P., Srisupan, T. & Narakorn, P. (2024). The influence of servitization, digital transformation, and service innovation on the performance of SMEs in the manufacturing sector in Northern Thailand. *Business Administration Journal*, 47(184), 63-68.
- Donaldson, T., & Walsh, J. P. (2015). Toward a theory of business. *Research in Organizational Behavior*, 35, 181–207.
- Drucker, P. F. (1994). The theory of the business. *Harvard Business Review*, 72(5), 95-104.
- Eisner, E. W. (1993). Forms of understanding and the future of educational research. *Teachers College Record*, 95(4), vii-x.
- Hunt, S. D. (1991). *Marketing theory: Conceptual foundations of research in marketing*. Homewood, IL: Irwin.
- Ika, L. A., & Munro, L. T. (2022). Tackling grand challenges with projects: Five insights and a research agenda for project management theory and practice. *International Journal of Project Management*, 40(6), 601-607.
- Jones, G. R., & George, J. M. (2016). *Contemporary Management*. McGraw-Hill Education.
- Kamkankaew, P. (2017). The influence of entrepreneurship, business characteristics, competitive environment, and organizational brand management on the performance of SMEs in the food and beverage manufacturing sector in Thailand (Doctoral dissertation). North-Chiang Mai University, Faculty of Business Administration.
- Kamkankaew, P., Thanitbenjasith, P., Phattarowas, V., Khumwongpin, S., & Sri benjachot, S. (2025). Deglobalization and Its Impact on Thai SMEs: Challenges, Opportunities, and Adaptation Strategies. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 5(1), 371-394.

- Kaufman, M. (2008). The theory of business, complexity, and getting work done. InnovationLabs, LLC.
- Kenapoom, S. (2020). Concepts and theories in public administration. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kerlinger, F. N. (1986). Foundations of behavioral research (3rd ed.). Holt, Rinehart, and Winston.
- Kerlinger, F., & Lee, H. (2000). Foundations of behavioral research. Orlando, FL: Harcourt College Publishers.
- Kessler, E. H. (2013). Encyclopedia of Management Theory. SAGE Publications.
- Kongsantia, C. (2023). Theories and principles of social development. Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University.
- Manimala, M. J., Thomas, P., & Mahadev, N. (2024). Business and Society: A Symbiotic Relationship. Business and Society: Issues and Cases in the Indian Context, 3-52.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). Research in education: Evidence-based inquiry (5th ed.). Pearson.
- Moolsuwan, W. (2017). Business organization theory. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Musengi-Ajulu, S., Botha, S., & Alsemgeest, L. (2022). Introduction to Business Management. Pearson.
- Phuengphosopha, N. (2022). The use of theory for behavioral science research. Bangkok: Danex Inter corporation.
- Poff, R., & Skripak, S. J. (2023). Fundamentals of Business. Virginia Tech Publishing.
- Rasmussen, B. (2007). Business models and the theory of the firm. Centre for Strategic Economic Studies, Victoria University.
- Rathanit, S. (2017). Principles, theories, and practices of educational administration. Bangkok: Kaofang Publishing.

- Suksriwong, S. (2012). *Management: From an executive's perspective*. Bangkok: G.P. Cyber Print Co., Ltd.
- Sutton, R. I., & Staw, B. M. (1995). What theory is not. *Administrative Science Quarterly*, 40(3), 371-384.
- Torabi, M. (2023). Interdisciplinary approaches in business studies: Applications and challenges. *International Journal of Business and Management*, 18(5), 33-45.
- Waisati, C., Chotikunanon, T. & Kamkankaew, P. (2020). Marketing management approach of small enterprises: A case study of Thong Heng Kee Limited Partnership, Lampang Province. *Journal of Marketing and Management Science*, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, 7(1), 100-109.
- Zikmund, W. G., Babin, B. J., Carr, J. C., & Griffin, M. (2009). *Business research methods* (8th ed.). South-Western Cengage Learning.